

Lovecký výcvik retrievera - téma k zamyšlení i diskuzi

Říká se, že kde štěně retrievera strčí tlapku mezi dveře, tam téměř jistě najde svůj nový domov. Důvody k pořízení retrievera jsou nejrůznější. Od čistých omylů, kdy je lépe psa dát do vhodnějších rukou, až po zcela přesně specifikované zájmy.

Pokud retriever už pouhou svou společností zlepší kvalitu života svému pánovi, udělá tím daleko více než si většina z nás vůbec dokáže představit. Obory, ve kterých nacházejí retrieveri uplatnění je tolik, že je asi ani nedokážeme vyjmenovat : kanisterapie, psi asistenční, slepečtí, záchranáři, **lovečtí**, výstavní, společenští, nejrůznější sportovní zaměření, ... atd. Snad žádná jiná plemena psů nenachází tak rozsáhlé uplatnění v nejrůznějších oborech. Každý z těchto oborů má určité speciální představy o vlastnostech štěnat a snaží se je dalším chovem naplňovat.

Z celé této palety oborů bych se rád vyjádřil k loveckému výcviku. Vycvičil jsem čtyři labradorky, které absolvovaly celkem 40 zkoušek, všechny v I. ceně. Všechny absolvovaly VZ i FTR. Fenka Dolly se stala tou úplně první šampionkou práce u nás a její dcera Fair byla ve své době zase nejmladší šampionkou. Fair zvládla i výcvik working testů a i za mezinárodní účasti se jí podařilo dvakrát zvítězit v té nejtěžší třídě S. Dnes je u nás tou „nejštudovanější“ a nejlépe zvládá požadavky na poslušnost a ovladatelnost. Dříve jsem cvičil a úspěšně předváděl i kokry.

Předcházející odstavec neberte prosím jako vytahování, chtěl jsem tím jen naznačit, že bych měl, a to na základě vlastních zkušeností, vědět o čem mluvím. V posledních čtyřech letech jsem hodně času věnoval studiu i překladům odborné literatury týkající se výcviku retrieverů. Zúčastnil jsem se řady akcí v zahraničí jako vůdce i jako divák. Hodně času jsem strávil diskuzemi se zahraničními vůdci i trenéry. Patřím tedy k těm, kteří mohou srovnávat výsledky výcviku u nás a v zahraničí.

Z mého hlediska **je smutnou skutečností, že jen asi každý dvacátý nový majitel štěněte se pokusí o lovecký výcvik**, to ale ještě neznamená, že jej na zkouškách také skutečně úspěšně předvede. Není divu, že je mnoho majitelů čistokrevných retrieverů, kteří ani netuší, že vlastně mají loveckého psa. V jiných zemích retriever kluby výrazně podporují working testy a z těchto lidí se postupně stávají zájemci o lovecký výcvik. Ten přechod z dummy na zvěř si pak většinou se svými vůdci „nějak zařídí“ retrieveri sami. **Working testy nejsou cíl, je to cesta ke zvyšování výkonnosti, cílem jsou field trialy a praxe.**

Retriever, v překladu přinašeč, přišel ke svému jménu tím, že prokázal, že v oboru aportování je nejlepší a ostatní plemena mu v tomto směru nemohou konkurovat. Chytit, uchopit a přinést živou, postřelenou nebo již zhaslou zvěř dokáže většina plemen loveckých psů. **Proč jsou tedy retrieveri v aportování nejlepší**, co vlastně umí navíc ve srovnání s ostatními plemeny. Na rozdíl od ostatních plemen jsou schopni přinášet zvěř ze značných vzdáleností i 200 – 300 kroků, nechají se relativně přesně do prostoru dopadu zvěře navést a tam ji samostatně dohledají a následně vůdci přinesou. Při této činnosti jsou schopni s pomocí vůdce překonávat nejrůznější terénní překážky, které jiná samostatně pracující plemena spolehlivě odradí. Retrieveri pod dobrým vedením pracují velice efektivně, šetří si energii, a proto jsou schopni i velmi náročné aporthy vícekrát zopakovat. V tomto jsou skutečně nejlepší. Předpokladem je však zvládnout výcvik, který klade určité nároky na vůdce i na psa. Výsledek však rozhodně za to stojí.

Z historického ohlédnutí je zřejmé, že retrieveri začínali jako lovečtí psi. Kromě vynikajících vloh pro aport se však vyznačovali i mimořádnými povahovými vlastnostmi, které z nich učinily psy mimořádně oblíbené. Počet zájemců o tyto nesporně velmi sympatické psy stoupal, chovatelé se snažili, aby jejich přátelské povahy zdůraznili i jejich exteriérem. Úspěch se dostavil a tato štěňata se stala velmi výhodným obchodním artiklem.

Tento vývoj nepřinesl v zahraničí žádné podstatné problémy. Kdo se zajímá o výcvik, pořídí si štěně z trailového chovu, kdo preferuje exteriér má také jasnou volbu. Obě tyto skupiny se nesnaží vzájemně ovlivňovat a mnozí chovatelé mají oba typy chovů. Tím ale vůbec nechci říci, že psi z exteriérových chovů nejsou schopni zvládnout lovecký výcvik, i když do absolutní výkonnostní špičky pravděpodobně nezasáhnou. Myslím, že tento nekonfliktní přístup k problému – výkon versus exteriér - bychom měli také převzít.

Jak vypadá situace u nás. První dovezení retrieveri pocházeli z pracovních linií. Následující importy však už byly téměř výhradně z exteriérových linií. Snad právě ten původní základ způsobil, že až dosud máme hodně psů z exteriérových chovů – jiné u nás zatím vlastně ani nemáme – kteří jsou schopni dosáhnout v loveckém výkonu vynikající výsledky. Pravdou však je, že už máme i retrievery, kteří nějakých mimořádných výsledků rozhodně nedosáhnou. První štěňata z trailových chovů k nám přišla v posledních dvou letech. Nepochybně budou přínosem, pokud jde o zvyšování úrovně výkonnosti, stanou se významnou konkurencí a snad právě to předem způsobilo averzi, kterou proti nim vyvolávají lidi, kteří je nejspíš ještě ani neviděli. Předpokládám, že časem se tyto vztahy zlepší a budou odpovídat poměrům v jiných, kynologicky vyspělejších zemích.

Co je typické pro psy z trailových chovů ? Těmto chovům se říká – Ferrari Zucht – chov. Více se podobají původním typům, jsou daleko lehčí a běhají až neskutečně rychle – proto to slůvko Ferrari. Více se u nich projevuje touha po spolupráci s vůdcem – ono „will to please“. Pracovní nasazení, radost z práce, poslušnost i ovladatelnost jsou přirozeně na vyšší úrovni. Kladou však také vyšší nároky na svého vůdce. Ne každý vůdce je schopen tyto psy dobře vést. Obdobně jako také ne každý řidič je schopen užívat si řízení vozu Ferrari. Pokud však spolupráce mezi psem a vůdcem klapne, z jejich teamové práce vyzařuje téměř absolutní jistota a jen velmi obtížně se vymýšlejí úlohy, které by nebyli schopni splnit. Věřím, že už brzy se o tom budeme moci přesvědčit i u nás.

Po tomto všeobecném úvodu se podívejme trochu blíže na **zkušební řád**. ZŘ je základní dokument, který určuje zaměření výcviku i způsob přezkušování, může podporovat zvyšování výkonnosti, ale může být i brzdou. **Náš současný ZŘ je zatím ideálu dalek**. Přesto však by byl po drobných úpravách dobře použitelný, i když bychom měli na základě nově nabytých znalostí a zkušeností začít s náležitým předstihem pracovat na ZŘ novém.

Pokud jde o práce ve vodě a v lese, nevidím zde podstatné problémy ani v popisu disciplín, ani v práci rozhodčích. Snad jen u barev mi připadá, že by bylo jistě lepší naučit retrievera přinášet na kvalitativně vyšší úrovni, než jej cvičit jako oznamovače. Pokud jde o hlasice, připadá mi to jako dost kontraproduktivní, neboť na všech soutěžích jsou hlasité projevy retrievera považovány za dostatečný důvod k vyloučení – proč si tedy dobrovolně zadělávat na problém.

Problémy vidím v polní práci. Nový ZŘ byl zaveden právě proto, abychom cvičili, předváděli a zkoušeli retrievery na podstatně vyšší úrovni, na takové, která by se blížila úrovni v jiných zemích. To je možné dosáhnout pouze v případě, že z dřívějších ZŘ zmizí

slídění a s ním spojená stopa živé zvěře. Pokud v jiných zemích retriever pronásleduje zvěř, je to důvod k jeho vyloučení. Pokud budeme s retrieverem stejně jako dříve cvičit slídění, nelze od něj oddělit pronásledování živé zvěře a nenacvičíme pak ani tu nejzákladnější dovednost retrieverů, která jim pomohla získat i jejich jméno – přinašeč – nenacvičíme handling.

Proč jsme se tedy ve ZŘ nedokázali zbavit slídění – inu chybička se vloudila. Při přípravě ZŘ přišel z Prahy pokyn, že pokud ZŘ nebude obsahovat slídění, nebude schválen. No co dělat. Retrieveri rozhodně nijak valně neslídí, vůdce se velmi snaží provést s nimi alespoň několik zataček a platí za to tím, že si při tom psa kazí. Se slíděním v provedení slidičů to samozřejmě nemá nic společného. Je třeba poděkovat rozhodčím, kteří si zde uvědomují, že chceme po retrieverech něco proti jejich přirozenosti a pokud pes předvede alespoň snahu o slídění, projde to obvykle „bez ztráty kytičky“.

Jaká chybička se to vlastně vloudila. Pokyn z Prahy zněl slídění, ve skutečném výtisku ZŘ pak ve všeobecné části ale stojí **vyhledání**, dohledání a přinesení ulovené zvěře. Myslím si, že **právě tato záměna slov slídění a vyhledání umožnila různé náhledy a výklady a byla příčinou řady nedorozumění a rozdíšek.**

Vyhledávání je pro retrievery jednou z typických disciplín. V daném prostoru se rozmístí aporty a vůdce je vyzván, aby jeho pes určitý počet aportů přinesl. Na zkouškách a v praxi pak pes při této činnosti zvěř buď vypíchne, nebo přinese. Typický člunkovitý pohyb, charakteristický pro slídění, zde samozřejmě není vyžadován. Nacvičení této disciplíny není při dodržení určitého systému nijak komplikované.

V poslední době jsem měl několikrát příležitost posuzovat polní práce i field trialy. Setkal jsem se tak s většinou psů, kteří se zkoušek a trialů pravidelně zúčastňují. Některé poznatky je možno zevšeobecnit.

V moudrých knihách jsem vyčetl, že **retrievery je možno označit za věčné studenty, kteří nejen rádi pracují, ale touží po tom, aby se jejich znalosti a dovednosti neustále zvyšovaly – prostě se po celý svůj život rádi učí.** Pro většinu nás lidí je to jistě obtížně pochopitelné. Pokud tuto možnost nemají, jejich vůdci dělají např. pouze to, co předepisuje ZŘ, stávají se z nich rutiněři, kteří pracují již s daleko menším nadšením a vůdce pak nikdy neví, kdy u nich výpadek pozornosti zapříčiní nějakou chybu. Někteří psi se mi opravdu vloni líbili více než letos. Podívejme se však raději na některé disciplíny.

Paměť k aportu – marking – zde by snad na těch předepsaných 30 metrů k chybám docházet nemělo. Přesto zde padlo hodně nižších známek. V čem hledat příčiny. Jednou z nich je právě ten rutinérský přístup, další příčina - pes se trochu nudí a schází mu pohyb. Proč by tedy neudělal několik skoků navíc, nu a z jednoduché disciplíny se tak může stát horské dráma.

Jak nacvičovat marking. Základem je mít nadšeného aportéra. Pak postupujeme tak, že psovi dáme Sedni, odhodíme aport a po chvilce si pro aport dojdeme sami. Tím se pejsek učí, že ne každý aport je určen pro něj a že některé aporty donese někdo jiný, odnaučuje se tak vyrážet. Později odhodíme aport, necháme chvilku psa soustředit se na místo dopadu, pak jej poodvedeme na jiné místo a odtud jej vyšleme pro aport. Pes se tak učí přesně lokalizovat místo dopadu. Dalším procvičováním a ztěžováním této úlohy si pes vypracuje velmi dokonalou „retrievřní navigaci“ a za všech okolností zůstává v klidu.

Navádění na 2 kusy pernaté – handling – zde jde o přinesení 2 kusů pernaté ze vzdálenosti asi 45 metrů. Směry, ve kterých je vyslán pes, svírají úhel asi 90°. Tato disciplína prošla zajímavým vývojem. Celé naše ZPR byly přežaty z rakouského BLP – Bring Leistung Prufung – tam ale jde o základní zkoušku na prokázání lovecké upotřebitelnosti. Nějaké tituly se tam rozhodně nezadávají. Protože se jedná o zkoušku základní, jsou i požadavky na dosahované časy, které jsme také přejali, velmi nízké. To, že za tyto časy dáváme u nás šampionské tituly nepovažují za správné.

Rakouské BLP byly nadleпšeny tím, že umístění zvěře a výchozí bod byly vyznačeny tyčemi. Psi se naučili běhat ke kolíkům, dosahovali tak velmi pěkné časy, ale z většiny se staly „kukolíci“. Handling to ale zcela určitě nebyl.

V retriever klubu jsme pak přešli na to, že zvěř umístíme až za kolík na přímce spojující výchozí bod a umístění zvěře – vůdce ví přesně kde pernatá leží.. Tím bylo dosaženo i toho, že pes musí hledat až za kolíkem, který byl samozřejmě přisunut na vzdálenost asi 40 metrů od výchozího bodu. **Toto uspořádání, i za použití tyčí, jako jediné umožňuje předvést skutečný handling.**

Další nadleпšení připravili rozhodčí z KCHLS. Ti donesli pernatou někam do prostoru kolíků a odtud ji hodili směrem do pracovní výše. „Kukolíci“ zde již sice nemají šanci, ale bohužel ani vůdci dostatečně přesně neví kde je pernatá. Pokud se vůdce snažil uplatnit zde handling a dal přerušovaným hvizdem povel k hledání, obvykle dostal sníženou známku za „povel k aportu“. **Tím zde byl v podstatě handling zakázán**, vůdci se přizpůsobili a handling nahradili jakousi zpřesněnou dohledávkou. Skutečný handling byl postupně zavrhován, a pokud jsme jej u RK požadovali, setkávali jsme se často až s nevraživými reakcemi. Důsledkem je, že tito vůdci potom dostatečně neovládají práci u nohy, mají problém s nasměrováním psa před jeho vypuštěním, opakovaně se psa dotýkají, při ukazování směru zaujímají zcela originální velmi kreativní pozice a výsledkem je, že pes nakonec vyrazí ve směru značně odlišném od toho zamýšleného a trápení všech zúčastněných psů, vůdců, rozhodčích i diváků může začít. Při společném posuzování v Hrotovicích jsme se s Ing.Horynou domluvili, že **napříště zpřesníme dodržování ZŘ a budeme vyžadovat skutečný handling.**

Jak by měla tato disciplína vypadat? Psa nasměrujeme a jedním povelom vypustíme. Na takto krátkou vzdálenost by měl pes udržet přímý směr. Pokud se dostane ke zvěři pod větrem, bez dalšího povelu ji uchopí a přinese. Pokud by měl zvěř nad větrem minout, dá mu vůdce, který ví přesně kde zvěř je, písknutím povel ke hledání, pes zvěř najde, uchopí a přinese. Toť vše. Dosažený čas i u velmi pomalu pracujících psů by měl být asi 40 sekund, rozhodně pod minutu. Pes zde i s drobnými opravami nenaběhá více než 200 metrů.

Zde bych rád ještě jednou zdůraznil, proč byl handling zaveden a v čem je jeho význam. Při zkouškách není výjimkou, že tuto disciplínu zvládne pes tak, že přinese 2 kusy během jedné minuty. Nejsou však až tak vzácní ani ti, kteří přinesou jeden kus do deseti minut. Ani ti druzí však při práci nepolehávají a celých deset minut jsou v pohybu. Je zřejmé, že ten první pes je dvacetkrát výkonnější a spotřebuje na to pouze 10 % energie ve srovnání s tím druhým psem. To je jeden z důvodů, proč je handling tak důležitý. Druhým důvodem je to, že cílem výcviku retrievera není připravit psa pro vůdce - sběrače zvěře, čemuž se věnuje většina z nás, ale pro střelce - pro loveckého hosta. Takový pes je na volno a nesmí svého vůdce nikterak rušit, ten se plně věnuje lovu a střelbě a ne svému psovi. Střelec má v ruce nabitou pušku a nemůže tedy předvádět se psem nějaké „tanečky“. Natočením svého těla stanoví vůdce psovi směr, který upřesní rukou a psa vyšle. Po těch několik vteřin kdy pes pracuje jej má vůdce plně pod

kontrolou a v případě potřeby jej umí zastavit a případně přesměřovat na jinou zvěř, jejíž přinesení je akutnější.

Poslušnost a ovladatelnost – jsou základní dovedností loveckého psa. Pes musí ochotně a okamžitě uposlechnout a vykonat každý hlasitý nebo jiný rozkaz svého vůdce. Nereaguje-li pes ihned na povel svého vůdce, považuje se to za chybu v poslušnosti. Potud citace ze zkušebního řádu.

Psa, který by vyhověl zcela přesně těmto požadavkům, jsem u nás ještě neposuzoval. Musíme si uvědomit, že povely vydáváme i v okamžicích, kdy psi jsou v plném běhu, jsou zcela soustředěni na svou práci, případně aport už vidí .... Prostě povel je nutno někdy zopakovat.

Tím ale vůbec nechci omlouvat většinu našich psů, kteří na povely téměř nereagují, nedají se zastavit, přivolat, přesměřovat . Všechny takové psy však asi také vyhodit nelze.

Pokud bychom opravdu posuzovali jako v jiných zemích, kde každý fyzický kontakt se psem, návrat psa bez zvěře k vůdci ..... je penalizován vyloučením. Naši vůdci se už léta vymlouvají, že to není nikde napsané, že o tomto nevědí a neustále se těchto prohřešků opakovaně dopouštějí. Od příští sezóny bychom měli toto začít postihovat.

Z praxe víme, že pes je ochoten nechat se, aniž by dosáhl úspěchu, navádět tak maximálně tři minuty. Potom přebírá věc do vlastních rukou, přestává věřit vůdci a na jeho povely už nereaguje. Chudák vůdce se tak může ukřičet a upískat, a po zbytek času pak už jen trpí a doufá, že jej rozhodčí nevyhodí.

Bohužel dosud se hojně prakticovalo to, že pokud pes přinesl oba aporthy do 5 minut a dostal 4 z navádění, byla mu už jako bonus věnována i 4 z poslušnosti.

Letos jsem si dal práci s tím, že jsem si do předkreslených schémat zakreslit veškerý pohyb psa v průběhu plnění disciplíny navádění. Jen u dvou byl obrázek relativně jednoduchý. Kde všude byli ti ostatní, to je až k nevíře. Snad právě díky těmto dokumentačním malůvkám nedošlo k protestům. Je zajímavé, jak se různí názory na celkový dojem z práce psa. Rozhodčí vidí, že pes lítá v prostoru jak nudle v bandě - zcela bez systému a na povely vůdce nereaguje, vůdce naopak vidí téměř přesný pohyb psa k aportu, snad pouze s drobnými odchylkami od přímého směru. Přesné provedení této úlohy zabere asi 40 vteřin a malůvka se skládá ze 4 přímek. Pokud práce trvá 10 minut a pes dostane z navádění známku 3 což ještě pořád stačí na šampiona, může pracovat 600 vteřin, tedy 15 x déle. Zkusme si představit jak asi vypadá schéma s pohybem psa, kdybychom do něj měli jakkoliv zakreslit čáru, která je 15 x delší.

Jak vypadaly dosažené časy? Ve Hrotovicích byl nejlepší čas 37 vteřin, většina účastníků dosahovala časů kolem 3 minut. V Sazovicích byl terén obtížnější, nejlepší čas byl 70 vteřin a většina se vešla do rozmezí 3 – 5 minut.

Problém je jak poslušnost a ovladatelnost v praxi posoudit a jaké známky zadat. Chyb v poslušnosti je tolik a tak různých, že jsme se v Sazovicích s kolegou rozhodčím shodli na tom, že tím nejobjektivnějším kriteriem bude snad ten dosažený čas. Za časy kolem 1 minuty, tedy do dvojnásobku bezchybného výkonu, budeme hodnotit známkou 4. Za dosažené časy kolem 2 minut, tedy do čtyřnásobku bezchybného výkonu budeme dávat známku 3 – ta ještě stačí na šampiona. Za časy do 5 minut jsme dávaly 2 a přes 5 minut známky 1.

Některým účastníkům se zdálo toto posuzování velmi přísné, ale podívejme se tedy ještě jednou na strohou přísnost popisu této disciplína ve ZŘ.

Problém není ale v tom zda rozhodčí byli přísní hodně nebo málo, problém je v tom, že většina účastníků tento odstavec o poslušnosti a ovladatelnosti snad vůbec nečetla, vycházela z minulých zkušeností a předpokládala, že zde se čtyřka z poslušnosti a ovladatelnosti dává jaksi automaticky zadarmo.

Pokud má být retriever řádně vycvičen a má-li zvládnout úkoly stejně jako v jiných zemích, musí se úroveň poslušnosti a ovladatelnosti výrazně zvýšit. Celý výcvik retrievera je totiž založen právě na té poslušnosti a ovladatelnosti.

Kdo se nebude chtít zlepšit, jistě najde dost důvodů k tomu proč poslušnost a ovladatelnost nepotřebuje – zde pak nechápu, proč chce být šampionem v oboru, který nechce umět.

Kdo se bude chtít zlepšit, bude hledat možnosti - ten pak jistě cestu ke zlepšení nebo potřebnou pomoc najde.

Na závěr se vrátím k větičce, že náš **ZŘ je zatím ideálu dalek.**

O slídění a handlingu jsem se již zmínil a myslím, že tyto problémy se při dobré vůli už dořeší samy.

Hlavní problém vidím v tom, že náš ZŘ nezaručuje tomu nejlepšímu, přesněji řečeno tomu, kdo v den zkoušek předvede nejlepší výkon, že také vyhraje. **Chovnost a věk nemají v jiných zemích vůbec žádný vliv na umístění.** Prostý rozum napoví, že ten starší měl více času na přípravu a proto by mohl být i lépe připraven. To, že pes není chovný, není chyba zaviněná samotným psem a většinou ani ne jeho vůdcem, proč tedy mají být za neuchovnění penalizováni. Každý z nás si jistě dokáže ve svých vzpomínkách najít příklad na to, kdy ten nejlepší se do závěrečného rozstřelu vůbec nedostal.

Problémy se zařazováním do rozstřelu jsou způsobeny tím, že **požadavky na výkony předváděné na zkouškách jsou dle ZŘ příliš nízké.** U jiných plemen nekončí zkoušky tolik psů se samými čtyřkami jako u nás. Je to tím, že při tvorbě ZŘ bylo příliš dáno na „hlas lidu“, na obavy, že nový ZŘ bude příliš náročný. Z toho je nutno vzít si ponaučení pro tvorbu dalšího nového ZŘ.

V době, kdy se všude ve světě výkon retrieverů každým rokem zvyšuje, máme v našem ZŘ větu, že **při závěrečném rozstřelu nejsou možné úpravy disciplín, jejichž požadavky už tak snad ani mírnější být nemohou.** Dovedu si velmi dobře představit, kdo z toho může mít prospěch, i když doufám, že tak daleko snad přeci jenom ještě nejsme, retrieveri to ale rozhodně nejsou. Opravdu bude po řadu dalších let, do doby než bude nový ZŘ, rozhodovat u nás o šampionech víceméně neregulární závod na 30 metrů s obrátkou - disciplína, kterou spolehlivě splní i štěňata?

Převedme si tuto podmínku do sportu. Například skok vysoký. Nadupaným skokanům přikážeme, že nejvyšší výška je 50 centimetrům – což je stejně jako u markingu s retrievery - výkon asi tak na 20 %. Všichni dozajista „snadno pochopí“, že další zvyšování laťky už není možné. Rozhodčí tedy po prvním kole, pokud skočí těch 50 centimetrů, nejprve u skokanů zkontrolují rodné listy, spočítají zuby, ocení jejich půvab a nakonec snad dojde i na divácky oblíbený test chovnosti. Čtyři nejlepší pak předvedou jakýsi tribunní skok, rovněž na výšce 50 centimetrů, a sbor rozhodčích rozhodne o vítězi. Toho vítěze bez námitek určitě uzná i okolní svět. No, že to vypadá poněkud divně. U našich retrieverů to ale takto máme ve ZŘ dokonce předepsáno.

Moc prosím ty naše současné mocné, aby i v tomto případě dodrželi náš současný platný ZŘ, kde se hned v úvodu píše o tom, že budeme naše retrievery zkoušet ve stejném duchu jako v jiných zemích, a aby tyto dvě hlavní chyby na kráse našeho ZŘ co nejdříve odstranili. Tento způsob „rozstřelu“ nám určitě uznání v jiných zemích nezajistí. Když se našla cesta jak tyto věty dostat do ZŘ, jistě se najde i cesta jak se jich zbavit, aniž by bylo nutno znovu knižně vydat celé ZŘ. Za naše retrievery i za vůdce, kterým na úrovni jejich práce záleží, děkujeme předem.

Po přečtení různých příspěvků a po absolvování někdy i dost emotivních debat, jsem dospěl k závěru, že přes různost přístupů máme společný cíl. Všichni chceme, aby naši retrieveri pracovali co nejlépe. Cíl tedy máme stejný. Pokud cítíte potřebu se k tomuto tématu vyjádřit – neváhejte. Možná by stálo za to otevřít diskusi i na webových stránkách.

Všem přeji pevné zdraví a mnoho úspěchů v životě s retrievery.

Ing. Kovář Bohumil
602 126 166
kovarb@bupak.cz